

שיעור מספר 14*
23 - 29 ספטמבר

"תהילה בצלב"

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי:
גלטים 6:11-18; רומים 6:1-6, 8:1-12; 2 לקורינתים 4:10, 5:7, 29-23-11;

פסוק לשינון: "וְאֲנִי חָלִילָה לִי מִהֲתְהַלֵּל בְּלִתי אִם בְּצֻלַב אֲדֹנָי יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ,
שֶׁבָּאֲמַצְעוֹתָו הָעוֹלָם צָלוּב לִי וְאֲנִי צָלוּב לְעוֹלָם" (גלטים 6:14)

מחקר קצר זה באיגרת הגלטים היה אינטנסיבי. זאת מאחר שתוכן האיגרת עצמה אינטנסיבי. שאול כתב בסערת רגשות תחת השראה של נביאי התנ"ך, ישעיהו, ירמיהו, הושע. בדיוק איך שהם התחננו בפני האנשים לשגת ולחזור במטעויותיהם, שאול מבצע את אותו הדבר בזמנו.

לא משנה עד כמה הנסיבות היו שונות, ירמיהו היה יכול לפנות באותה מידה עם דבריו אל הגלטים: "כִּי אִם-בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשָּׂפָל וַיִּדְעֵ אוֹתִי כִי אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מְשֻׁפָּט וְצִדְקָה בְּאֶרֶץ כִּי-בְּאֵלֶּה חִפְצֵי נַאֲם-יְהוָה. הֲנֵה יָמִים בָּאִים נַאֲם-יְהוָה וּפְקֹדֹתַי עַל-כָּל-מוֹל בְּעֶרְלָה" (ירמיהו 9: 23,24).

בשום מקום אחר החכמה האנושית ה"מפוארת", העושר והכוח שלנו לא באים לידי ביטוי בבהירות כזו בשיא חוסר תועלתם וריקנותם כמו בפני צלבו של ישוע – שהוא בעצם מוקד העניין של מכתב שאול לצאן הטועה בגלטיה.

*לימדו את השיעור השבועי לקראת שבת 30 בספטמבר.

במו ידי שאול

השוו את הערת שאול המסכמת בגלטים 18:11-6: להערותיו המסכמות במכתביו האחרים. מה דומה ומה שונה? (ראו אגרת לרומים, 1 ו 2 לקורינתים, אפסים, פיליפים, קולוסים, 1 ו 2 לתסלוניקים).

הערות הסיכום של שאול לא תמיד קבועות, אך יש להן תבנית כללית ואלמנטים משותפים שחוזרים על עצמם: (1) דרישת שלום לאנשים מסויימים, (2) הטפת סיום, (3) חתימה אישית ו(4) ברכה מסכמת. בספר גלטים קיימים שני הבדלים משמעותיים מתבנית זו.

ההבדל הראשון הוא כי אין פנייה לאנשים יחידים מסויימים, כמו ברוב מכתביו. מדוע? בהתחשב בהיעדר ברכה מסורתית בתחילת האיגרת, זה כנראה סימן נוסף ליחסים המתוחים בין שאול לגלטים בעת כתיבת המכתב. שאול מדבר בנימוס, אך באופן רשמי.

לגבי ההבדל השני, אנו יודעים כי שאול נהג להכתיב את מכתביו לסופר (רומים 16: 22). לאחר שסיים, שאול רק היה לוקח את העט בידי ורושם כמה מילים מסכמות בעצמו כדי לסיים את המכתב (1 לקורינתים 16: 21). ואילו בגלטים שאול חורג ממנהג זה. כאשר הוא לוקח עט מהסופר, הוא עדיין כה מודאג מהנסיבות בגלטיה עד שהוא לא מסוגל להניח את העט וכותב יותר ממה שהוא בדרך כלל רגיל. הוא פשוט חייב להתחנן שוב פעם לגלטים שיחזרו במסדרם הטפשית.

בגלטים 6: 11, שאול מדגיש כי הוא כותב באותיות גדולות. אנו באמת לא יודעים מדוע. ישנם הסוברים כי שאול התכוון לא לגודל האותיות, אלא לצורתם המעוותת. הם מניחים כי ידי שאול היו כה מצולקות מהרדיפות ומחספסות מבניית אוהלים שהוא לא יכל לכתוב אותיות מסודרות ומדוייקות. אחרים אומרים כי זוהי ראייה נוספת לכך שהייתה לו דלקת עיניים. שתי ההצעות אפשריות, אך זה נראה כי ההסבר הכי פשוט הוא ששאול בכוונה כתב באותיות גדולות במטרה להבליט ולהדגיש מחדש את רעיונו. כפי שאנו רוצים להדגיש משהו באמצעות מתיחת קו תחתון, אותיות מודגשות, או כתב משופע.

מה שלא תהיה הסיבה, שאול בודאי רצה שקוראיו ישימו לב לאזהרותיו.

הדר בבשר

קראו גלטים 12,13:6. מה שאל אומר בפסוקים אלה?

למרות שלפני כן שאל כבר רמז על המוטיבים והמטרות של מתנגדיו (גלטים 1:7, 4:17), דבריו 12,13:6 הן הערותיו הראשונות במפורש על מתנגדיו. הוא מתאר אותם כאנשים שרוצים להתהדר בבשר. המיוולה היוונית ל"הדר" פירושה "להעמיד פנים", כלומר לשים מסכה בשביל הצגה בתאטרון. במילים אחרות שאל בעצם אומר כי אנשים אלה היו כמו שחקנים אשר חיפשו את תשומת לב הקהל. בתרבות אשר מבוססת על כבוד ובושה, נאמנות למקובל היא חיונית, ואלה שמלמדים תורת שווא מתגלים כאנשים אשר מחפשים לשפר את מעמדם בקרב אחיהם היהודים בגלטיה ויהודים משיחיים בירושלים.

שאל מדגיש את אחד המוטיבים העיקריים שלהם – למנוע רדיפות. למרות שבדרך כלל הרדיפות הן מוחשיות ומלוות בתוקפתנות ואלימות פיזית, הן יכולות להיות חמורות גם באופן "מתון יותר" ולהתבטא בהטרדה וחרם והדחה מהקהילה. שאל וקנאים קיצוניים אחרים ביהודה פעם ביצעו זאת (גלטים 1:13), אך גם זה השפיע על המאמינים המשיחיים. מנהיגי דת יהודים עדיין היו בעלי השפעה שאוליטית וכוח באזורים רבים. הייתה להם סמכות רשמית מרומא. לפיכך, הרבה מאמינים יהודים השתוקקו לשמר יחסים טובים עימם. על ידי שכנוע גלטים לבצע מילה ולקיים את התורה, הם היו משיגים משהו משותף עם היהודים המקומיים. כך היו יכולים לחזק את הקשרים שלהם עם מאמינים יהודים בירושלים, אשר בקרבם הלך וגדל החשד לגבי העבודה שמתבצעת אצל הגויים (מעשי השליחים 21:20).

היו להם סיבות רבות, ולא משנה מהן. הנקודה החשובה היא ש"כָּל הָרוֹצִים לְחַיֵּת חַיֵּי חֲסִידוֹת בְּמִשְׁיחַ יֵשׁוּעַ, יִרְדְּפוּ" (2 לטימותאוס 3:12).

חישוב על הסיבות שבגללן אנשים אלה לימדו דברים שגויים. זה נשמע די הגיוני מצידם לפעול כך. מה זה אומר לנו על כך שלא משנה עד כמה הסיבות הן "טובות", אנו עלולים למצוא את עצמנו לא בדרך הישר, אם לא נהיה זהירים מספיק? מתי בפעם האחרונה מצאתם עצמכם עושים משהו שגוי בשביל מטרות וכוונות טובות?

תהילה בצלב

”אני חלילה לי מהתהלל בלתי אם בצלב אדונינו ישוע המשיח, שבאמצעותו העולם צלוב לי ואני צלוב לעולם” (גלטים 6: 14).

לאחר שהסגיר את כוונותיהם של המתעקשים על המילה, שאול מציג לגלטים את בשורתו פעם נוספת, רק בקצרה, באופן תמציתי. בשביל שאול, הבשורה מבוססת על שני עקרונות יסוד : (1) מרכזיות הצלב – פסוק 14, ו(2) עקרון ההצדקה – פסוק 15. היום נדבר על עיקרון יסוד הראשון.

אנו חיים במאה ה-21, וקשה לנו להבין את ההלם שגרמו לו במקור דברי שאול על הצלב בגלטים 6: 14. היום הצלב מופיע בכל מקום ואצל רוב האנשים הוא מעורר רגשות חיוביים. בניגוד לכך, בימי שאול הצלב לא היה דבר שיש להתגאות בו, אלא להיפך משהו שהתביישו בו. יהודים ראו ברעיון המשיח הנצלב משהו מסעיר ופוגע, הרומים ראו בצליבה משהו כל כך דוחה עד כי הם ראו בצליבה ענישה שאינה הולמת לאזרח רומי. הזלזול שבו העולם העתיק התבונן על צלב המשיח מתבטא באיורים הראשונים של צליבה שנשמרו. אם נחזור בזמן למאה השנייה, נמצא חלק מכתובת קיר עתיקה המתארת צליבה של אדם עם ראש של חמור. מתחת לצלב וסמוך לציור של אדם עם ידיים מורמות בהלל כיתובת ”אלכסנדר מהלל את האל שלו”. הנקודה ברורה: צלבו של ישוע נראה מגוחך!

לכן שאול אומר שהוא לא יכול להתפאר בשום דבר מלבד הצלב של ישוע המשיח!

אילו שינויים חולל צלבו של ישוע ביחסו של שאול אל העולם? גלטים 6:14; רומים 6:1-6, 8, 12:1-8; פיליפיים 3:8;

צלבו של ישוע משנה הכל בשביל המאמין. הוא גורם לנו להעריך מחדש לא רק את האופן בו אנו רואים את עצמינו, אלא גם את יחסינו לעולם. העידן הרע הנוכחי וכל הכרוך בו מנוגד לאלוהים (1 ליוחנן 16: 2). מאחר שמתנו עם המשיח, לעולם אין עוד את הכוח לשעבד אותנו, והחיים הישנים שחינו עובר העולם לא קיימים יותר. על פי האנלוגיה של שאול, הניתוק של המאמין והעולם צריך להיות כמו שאם היו מתים אחד מבחינת השני.

כיצד הצלב השפיע על תפיסת עולמכם? אילו שינויים חולל בחייכם? כיצד חייכם שונים מהאופן שבו חייכם טרם הקדשתם עצמכם לאדון, שמת עבורכם?

בריאה חדשה

לאחר שהדגיש את מרכזיות הצלב של ישוע בחיים משיחיים, כעת שאול מדגיש עיקרון יסודי שני של הבשורה: הצדקה מתוך אמונה.

כפי שראינו לאורך הרבעון, שאול התנגד למילה. אמנם הוא נתן כמה טיעונים חזקים נגד המילה (גלטים 2-4: 5) אך למעשה, הוא לא נגדה. שאול אינו רצה שהגלטים יסיקו כי אי ביצוע המילה עדיף בעיני אדוני מאשר עשיית המילה. זו לא כוונתו, מאחר שהלא נימול יכול להיות בעל תורה והנימול – לא. כאשר מדברים על רוחניות, נושא המילה לא רלוונטי כלל. דת אמיתית אינה מבוססת על התנהגות חיצונית, אלא זהו עניין של לב האדם. כפי שישוע עצמו אמר, אדם יכול להיראות נפלא אך מבפנים הוא יכול להיות רקוב רוחנית (מתי 23: 27).

מה זה אומר להיות בריאה חדשה? גלטים 6:15, 2 לקורינתים 5:17. האם חוויתם בעצמכם מה זה אומר?

Ktisis ביוונית זו בריאה. היא יכולה להתייחס לבריאה אינדיבידואלית (עברים 13: 4), ולכל סדרת הבריאה (רומים 8: 22). בכל מקרה, מהמילה משתמע כי יש בורא. זו הנקודה של שאול. להפוך ל"בריאה חדשה" זה לא משהו שיכול לקרות על ידי עשיית מילה או כל אמצעי אנושי אחר. ישוע מתייחס לזה כאל תהליך מסויים של "לידה מחדש" (יוחנן 3: 5-8). זהו מעשה אלוהי שבו אדוני לוקח אדם שמת רוחנית ונופח בו חיי רוח. זו מטפורה נוספת שבעזרתה ניתן לתאר את עיקרון הצדקה על ידי אמונה. שאול מפרט יותר על בריאה חדשה זו ב2 לקורינתים 5: 17. בפסוק זה, שאול מסביר שלהפוך לבריאה חדשה זה הרבה מעבר לשינוי סטטוס בספרי השמיים. זה מביא שינוי לחיינו היום. כפי שטימוטי ג'ורג' אמר, זה "כרוך בתהליך החזרה בתשובה כולה: עבודתו המחדשת של רוח הקודש מובילה לחזרה בתשובה ולאמונה, לתהליך היומיומי של מוות והחייה, צמיחה המתמשכת בקדושה אשר מובילה בסופו של דבר להתאמה לדמותו של ישוע." (Galatians, עמוד 438).

עם כל זה, הפיכה ליצירה חדשה זה לא מה שמצדיק אותנו. נהפוך הוא, שינוי רדיקלי זה הוא בעצם ביטוי מובהק להצדקה אמיתית.

הערות סיכום

שאל מעניק את ברכתיו למי "שנוהג לפי כלל זה" (גלטים 6:16). על פי ההקשר הכתוב, על איזה "כלל" מדבר שאל?

פירוש המילה המתורגמת "כלל" במקור מוט ישר המשמש בנאים או נגרים למדידה. עם הזמן נוספה משמעות סמלית המתייחסת לחוקים או סטנדרים שעל פיהם אדם מעריך משהו. לדוגמה, כאשר מדברים על קנון ברית החדשה, מתכוונים לעשרים ושבע ספרים אשר נחשבים לסמכותיים לקביעת האמונה של הקהילה. כלומר אם חומר לימוד כלשהו אינו מסתדר עם הכתוב בספרים אלה, הוא לא מתקבל.

מה פירוש הדבר כי שאל נושא את צלקותיו של המשיח על גופו? למה שאל מתכוון באמרו ששום דבר לא מדאיג אותו בגלל הצלקות של ישוע שהוא נושא? היעזרו בגלטים 6:14. ראו גם גלטים 6:17, 2 לקורינתים 4:10, 29-23:11.

" באמרו 'הסימנים של האדון ישוע' שאל ללא ספק מתייחס לצלקות שנתרו על הגוף שלו עקב רדיפות וקשיים. מתנגדיו מתעקשים כעת לאלץ את הגויים לקבל את סימן המילה כסימן כניעה ליהדות. אבל לשאל יש סימנים המציינים את האדון שהוא הפך להיות עבדו, ועבורו אין שום נאמנות אחרת מאשר למשיח... הצלקות ששאל קיבל מאויביו בגלל שעבד את אדונו סיפרו בצורה רהוטה ביותר על מסירותו למשיח " – אלן ג' וייט, The SDA Bible Commentary, כרך 6, עמוד 989.

אילו צלקות, פיזיות או נפשיות, יש לכם בגלל אמונתכם במשיח? במילים אחרות, במה עלתה לכם אמונתכם?

נקודות למחשבה

"הצלב מאתגר, ולבסוף מנצח ומתגבר על כל כוח ארצי וגיהינומי. בצלב מתרכזת כל ההשפעה, וממנו כל השפעה הולכת קדימה. זהו מרכז המשיכה הגדול. המשיח ויתר על חייו למען המין האנושי. קרבן זה הוצע לצורך החזרת האדם לשלמותו המקורית. כן, יותר נכון, הוצע לו לתת שינוי שלם של אופי, מה שהופך אותו יותר מאשר רק כובש. אלה אשר בכוחו של ישוע מתגברים על האויב הגדול של אלוהים ואדם, יתפסו עמדה בבתי המשפט השמימיים מעל מלאכים שלא נפלו. ישוע אומר: "אם אני אעלה מן הארץ, אקח אלי את כל האנשים". ישוע על הצלב היה המתווך שבו רחמים ואמת נפגשו יחד, וצדקה ושלוש נישקו זה את זה. אלה האמצעים להניע את העולם" (אלן ג' וייט, The SDA Bible Commentary, כרך 6, עמוד 1113).

שאלות לדיון:

1. מה המשמעות לדעתכם בכך ששאל פותח ומסכם את האגרת בהתייחסות לחסדו של האל? גלטים 3: 1, 8: 6.
2. לאור דברי שאול על כך שהוא "צלוב לעולם", איזו מערכת יחסים מאמין צריך לנהל עם העולם כיום? כיצד מאמינים צריכים להתייחס לנושאים של איכות הסביבה, גזענות, הפלות וכדומה, אם הם מתו מבחינת העולם?
3. כיצד אדם יודע אם הוא חווה "בריאה מחדש" אשר שאול מדבר עליה?
4. על בסיס מה שלמדתם ברבעון זה, כיצד הייתם מסכמים את דעתו של שאול על נושאים הבאים: תורה, קיום מצוות התורה, הצדקה על ידי אמונה, ברית ישנה וחדשה, עבודת המשיח, טבע החיים המשיחיים?

סיכום:

דת אמיתית מורכבת ממצב ליבו של האדם. אם הלב מוקדש לאלוהים, חיי האדם יתקנו ויתר את אופיו של המשיח כפי שהאדם צומח ומתפתח באמונתו. הלב צריך להיכנע לישוע. לאחר כל זאת, כל השאר יבוא בעקבותיו.